

שמות המתחילים במ"ם מוספית בגזרות שלמים, מרובעים וחפ"ן

(חלוקה על פי משמעויות המשקלים)

k. כלים ואכסירים

משקל	דוגמאות
מקטל מססם	<p>שלמים: מברג, מגהץ, מחשב, מפתח, מסמר, מסכת, מזרק, מבער, מסרק, מצגים, מצנח, מגפה, מדגש, מצבע, מכלב</p> <p>חפ"ן: מגב, מקב (מחורר), מכלב</p>
מקטלה מססה	<p>שלמים: מגרסה, מגרפה, מצלמה, משאבה, מזמרה, מקפצה, מדבקה, מבחנה, מחרטה</p> <p>חפ"ן: מסכה</p>
מקטלת מססת	<p>שלמים: מדפסת, מפסלת, מלחצת, מלקטת (פינצטה)</p> <p>חפ"ן: מגבת, מקבת (פטיש גדול וכבד)</p>
מקטלת מססת	<p>שלמים: מקלדת, מברשת, מרפזת, מסגרת, מרצדת (מובייל), מזחלת, מקטרת, מגררת, מסקרת (מסקרה), מרשתת (אינטרנט)</p> <p>מגררת</p>
מקטלת מססת	<p>שלמים: משקלת, משחלת, מכמרת (רשת דיגים גדולה)</p> <p>בכתיב מלא עם וי"ו: משקולת, משחולת, מכמורת</p>
מקטול מססום / מקטול מססום	<p>שלמים: משקוף, מערוף, מעצור, מעום⁽¹⁾, מהלום⁽²⁾, מכתוף⁽³⁾, מרתוק⁽⁴⁾ / מכחול</p> <p>חפ"ן: מסור, מסוע, מכוש⁽⁵⁾, מקוש⁽⁶⁾, מסוק</p> <p>(1) מנגנון בפצצה, בפגז או במוקש המפעיל את חומר הנפץ ומביא לפיצוץ המטען. (2) שוקר חשמלי (3) התקן לנשיאת נשק או מצלמה על הכתף (4) התקן להקשה על הדלת (5) סוג של מעדר (6) פטיש עץ קטן לנגינה על קסילופון או להקשה בתוף</p>
מקטל מססם	<p>שלמים: מחפר⁽⁷⁾, מלמד⁽⁸⁾</p> <p>חפ"ן: מגש, מקש, מתא⁽⁹⁾</p> <p>(7) בליטה המשמשת לחיבור עצם כלשהו לעצם אחר (8) מקל ארוך ובקצהו וו מחודד לכיוון הבהמה החורשת ולזירוזה (מלמד הבקר) (9) התקן הנמצא בקצה של צינור וממנו ניתזים מים</p>

ג. נקואות

משקל	דוגמאות
מקטל מססם	שלמים: מַפְרָץ, מַדְבֵּר, מַטְבַּח, מַגְרֵשׁ, מַנְזֵר, מַסְגָּד, מַקְלָט, מַשְׂרָד, מַקְדָּשׁ, מַשְׁטַח לפני גרוניות בהנמכת תנועה: מַחְלָף, מַחְלָק, מַאֲחִז, מַעְגָּן, מַאֲהֵל
מקטלה מסססה	שלמים: מַסְפָּרָה, מַדְרָכָה, מַכְבֵּסָה, מַסְעָדָה, מַזְבֵּלָה, מַפְקָדָה, מַשְׁטָרָה, מַדְרָשָׁה לפני גרוניות בהנמכת תנועה: מַחְלָבָה, מַחְלָקָה, מַעְבְּדָה חפ"ן (על דרך השלמים): מַנְבֵּטָה
מקטול מססום / מקטול מססום	שלמים: מַשְׁעוּל, מַסְתוּר, מַצְפּוּר ⁽¹⁾ / מַרְכוּל ⁽²⁾ , מַטְמוּן חפ"ן: מַקוּף ⁽³⁾ (1) המילה נגזרת מן השורש צפ"ר, על פי פירוש הפועל צַפַּר בפסוק "מִי יָרָא וְחָרַד יָשֵׁב וַיִּצְפֹּר מִהָרָה הַגִּלְעָד" (ספר שופטים); ויש המסבירים את מצפור כהלחם של מצפה וציפור (מתוך פרסום האקדמיה ללשון העברית). (2) סופרמרקט (3) תחום או מרחב תחת פיקוחו של שוטר (שוטר כזה נקרא שוטר מקוף).
מקטל מססם	שלמים: מַחְסוֹן חפ"ן: מַפָּל, מַטֵּעַ

ד. עמ פאולה בניין קל

משקל	דוגמאות
מקטל מססם	מון הפועל רָדַף ← מַרְדָּף; מון הפועל נָהַג ← מְנַהֵג דוגמאות נוספות: מַבְחָן, מַבְדָּק, מַדְגָּם, מַכְרָז, מַטְרָד, מַפְלָט, מַשְׁחָק, מַצְחָק (סטנדאפ קומדי)

ה. נאצויות שונות

משקל	דוגמאות	משקל	דוגמאות
מקטלה	שלמים: מַמְלָכָה חפ"ן: מַטְלָה, מַפְלָה, מַטְרָה, מַתְנָה	מקטל	שלמים: מַרְקַע ⁽⁵⁾ , מַצְחָף ⁽⁶⁾ לפני גרוניות בהנמכת תנועה: מַחְנֵק, מַהְפֵּד, מַאֲמָר
מקטלה	שלמים: מַשְׁאָלָה, מַפְלָגָה, מַגְבָּלָה	מקטל	חפ"ן: מַבְטָט, מַסָּע, מַכָּר, מַקָּף
מקטלה	שלמים: מְמַשְׁלָה, מְרַכְבָּה, מְלַתְחָה	מקטל	שלמים: מַשְׁבֵּר
מקטלת	שלמים: מַשְׁכַּרְת, מַלְכָּדָת, מַעְבְּרָת חפ"ן: מַפְלָת	מקטל / מקטול	שלמים: מַחְזוּר, מַחְסוּר, מַתְכוּן / מַכְשׁוּל
מקטלת	שלמים: מַשְׁמֶרֶת, מַכְמַנָּת ⁽⁴⁾	מקטלה	שלמים: מַכְשָׁלָה, מַדְמַנָּה, מַהְפָּכָה חפ"ן: מַגְפָּה

(4) מארב משטרתי באמצעות מכשיר אלקטרוני לתפיסת עברייני תנועה. (5) לוח או רקע שעליו מקרינים סרטים או תמונות.
(6) צורתו של סֶפֶר כפי שאנו מכירים כיום – גליונות נייר הכרוכים יחד מצד ימין או מצד שמאל, להבדיל ממגילה (מצחף בלועזית: קוֹדֶקס).

ה. צורות בינוני (משפחות שונות)

משקל	דוגמאות
מקטל (בניין פעיל) מספס	שלמים: מְבַקֵּר, מְנַהֵל, מְגַדֵּל, מְרַגֵּל – בַּעֲלֵי מַקְצוֹצ שלמים: מְחַדֵּד, מְיַבֵּשׁ, מְהַדֵּק – כַּאֲלֵי וּמְכַשִּׁירֵי מרובעים: מְתַכְנֵת, מְהַנְדֵּס, מְאַבְטָח – בַּעֲלֵי מַקְצוֹצ מרובעים: מְאַוֵּר, מְעַרְבֵּל – כַּאֲלֵי וּמְכַשִּׁירֵי
מקטיל (בניין הפעיל) מססים	שלמים: מְלַחֵחַ, מְנַהֵיג, מְדַרְיֵן, מְדַבֵּיר – בַּעֲלֵי מַקְצוֹצ שלמים: מְכַשֵּׁיר, מְחַלֵּיק שִׁיעַר, מְגַדֵּיר צַמְחִים – כַּאֲלֵי וּמְכַשִּׁירֵי חפ"ן: מְצִיל, מְגִיחָה – בַּעֲלֵי מַקְצוֹצ
מתקטל (בניין התפעיל) מתססם	שלמים: מְתַעַמֵּל, מְתַנַּדֵּב – בַּעֲלֵי מַקְצוֹצ / בַּעֲלֵי אִיסוֹק מרובעים: מְתַאָּגֵּר – בַּעֲלֵי מַקְצוֹצ
מקטל (בניין פעיל)* מספס	שלמים: מְקַבֵּל, מְטַפֵּחַ, מְשַׁבֵּחַ – בַּעֲלֵי תַכּוּנָה מרובעים: מְמַשְׁמָע, מְפַרְסֵם, מְשַׁחֵר – בַּעֲלֵי תַכּוּנָה
מקטל (בניין הפעיל)* מספס	שלמים: מְבַטֵּל, מְסַמֵּךְ – בַּעֲלֵי תַכּוּנָה חפ"ן: מְכַר – בַּעֲלֵי תַכּוּנָה ; מְשַׁג – עַם אֶצְמַת מוֹפֵעַ

מערבל בטון

מתאגרף

מהדקים

* צורות הבינוני בבניינים פועל והופעל עשויות לשמש גם במשמעות של **מות תואך**, למשל: אדם מקובל, ספר משובח, איש מוכר, חייל ממושמע וכד.

על מלאכתו של המגיה

חיים באר

מְגִיחָה [שורש נ-ג-ה] הוא כל מי שעוסק בהִגְחָה, כלומר בבדיקת דיוקו של טקסט הנערך לדפוס לפני מסירתו להדפסה. המגיה בודק את תקינות הכתיב, הפיסוק, הניקוד והתחביר, ואף מתקן שיבושים שנפלו בהעתקו או בהדפסו של כתב יד. הוראת השורש נ-ג-ה היא לזרוח או להפיץ אור. מלאכתו של המגיה היא להאיר את הטקסט, כלומר להופכו לברור ולמאיר עיניים לאחר שתוקנו בו כל שיבושי הלשון.

הסופר חיים באר, שבצעירותו היה מגיה בעיתון דבר, מספר על כך שאישים שונים נהגו לקרוא את הערות ההגהה שלו במטרה ללמוד מהן ולהשתפר (מצוטט בוויקיפדיה):

"הייתי כמובן אדם מאוד צעיר ועבודתי בדבר הייתה זמנית וזוטר, זאת אומרת הייתי מגיה. אבל כמגיה, נפגשתי עם אישים מאוד מעניינים. בחדר המגיהים אז, באותה תקופה מוקדמת של 63-65, ישבו גדולי עולם. יזהר היה כותב מאמרים בדבר והיה בא לקרוא הגהה, היה שטיינמן, היה סדן, אפילו שזר אני זוכר, היה לפעמים מגיע, לבוא לקרוא הגהה." – מתוך גיליון מיוחד של עיתון **דבר**, 24.9.2004, צורף לעיתון **הארץ**.